

Proposition 2000/01:100 2001 års ekonomiska vårproposition (ändring i riksdagsordningen)

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 19 april 2001 berett bl.a. arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens förslag i 2001 års ekonomiska vårproposition (prop. 2000/01:100) om ändringar i riksdagsordningen, yrkandena 6–10, som bl.a. innebär att vissa anslag skall byta utgiftsområdestillhörighet.

Utskottet kommer i det följande att yttra sig över de förslag som innebär att vissa anslag inom utgiftsområde 14 Arbetsliv överflyttas till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop. yrk. 7) och en ändring i riksdagsordningen i enlighet med detta (prop. yrk. 10 delvis). Utskottet kan konstatera att det inte har väckts några motioner i dessa delar.

Propositionen

Regeringen föreslår att verksamheter som hör till politikområdet Effektiv statsförvaltning flyttas från utgiftsområde 14 *Arbetsliv* till utgiftsområde 2 *Samhällsekonomi och finansförvaltning*. Bakgrunden till att Arbetsgivarverket och Statens pensionsverk (SPV) redovisas under utgiftsområde 14 och verksamhetsområdet Staten som arbetsgivare har enligt regeringen haft med utskottsbehandlingen att göra. Verksamheterna har dock inte haft sina övergripande mål relaterade till utgiftsområde 14 utan till utgiftsområde 2, eftersom de är ett av flera medel för att effektivisera statsförvaltningen.

Enligt regeringen är lagstiftningen med anknytning till Statliga arbetsgivarfrågor begränsad. SPV:s verksamhet bygger på kollektivavtal och den statliga arbetsrätten har en begränsad särlagstiftning.

En konsekvens av regeringens förslag om vilka verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 2 är att anslagen 1:1 *Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket* och 1:2 *Statliga tjänstepensioner m.m.* under utgiftsområde 14 flyttas till utgiftsområde 2. Förändringarna föranleder ändringar i tilläggsbestämmelserna 4.6.2 och 4.6.15 i riksdagsordningen.

För det fall riksdagen godkänner förslagen ökar den beräknade ramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning med 7 383 miljoner kronor för 2002. Utgiftsområde 14 minskar med motsvarande belopp.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill först betona att en utgångspunkt för frågan om hur ärenden fördelas mellan utskotten är de förutsättningar som råder i riksdagen. Det är naturligtvis önskvärt att utskottens beredningsområden så långt som möjligt avgränsas på ett sätt som framstår som logiskt och praktiskt i förhållande till regeringens indelning av statens verksamhet i politikområden, men samtidigt måste man beakta konsekvenserna för riksdagen. Utskottsindelningen styrs av den s.k. fackutskottsprincipen, som innebär att ärenden som hör till ett ämnesområde hänförs till ett utskott.

Av tillägsbestämmelsen 4.6.15 i riksdagsordningen framgår att arbetsmarknadsutskottet skall bereda ärenden som rör statlig personalpolitik. Det innebär att utskottet har ansvaret för beredningen av bl.a. anslagsfrågorna inom detta område. Beredningsansvaret avser också lagstiftningsfrågor med anknytning till arbetsmarknadens statliga sektor, exempelvis frågor som rör lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA) och lagen (1994:261) om fullmaktsanställning. Utskottet brukar även bereda frågor som rör den statliga personalpolitiken utan att direkt hänföras till anslags- eller lagstiftningsfrågor, exempelvis motioner om statens policy som arbetsgivare. Det kan gälla krav på att staten skall vara en föredömlig arbetsgivare i fråga om jämställdhet, etnisk mångfald och funktionshindrades möjligheter att få anställning i staten.

Som arbetsmarknadsutskottet uppfattar de föreslagna förändringarna är de i första hand motiverade av regeringens önskan att politikområdet Effektiv statsförvaltning hålls samman och endast hänförs till ett utgiftsområde. På det sättet kan man ha ett gemensamt övergripande mål för anslagen inom detta område. I propositionen markerar regeringen att den statliga arbetsgivarpolitiken är ett av medlen för att göra statsförvaltningen effektivare.

I propositionen utvecklas inte närmare vad beredningsområdet statlig personalpolitik omfattar. Propositionen anger inte heller vilket utskott som vid en genomförd förändring skulle vara ansvarigt för lagstiftningsfrågorna inom arbetsmarknadens statliga sektor. Arbetsmarknadsutskottet har dock utgått från att regeringens avsikt är att beredningsansvaret skall föras över till finansutskottet för både anslags- och lagstiftningsfrågorna på området.

Arbetsmarknadsutskottet delar regeringens uppfattning att det är av värde att man så långt som möjligt bestämmer politikområdena på ett sådant sätt att ett politikområde inryms under ett och samma utgiftsområde. Utskottet har därför inget emot att de två berörda anslagen förs över till finansutskottet.

Enligt utskottets mening finns det dock starka skäl för att arbetsmarknadsutskottet även fortsättningsvis har beredningsansvaret för den arbetsrättsliga lagstiftningen på det statliga området. Arbetsmarknadsutskottet har lång tradition att hantera denna lagstiftning. På den statliga delen av arbetsmarknaden

är det framför allt fråga om lagen om offentlig anställning (LOA). Ett ytterligare skäl är att man bör hålla samman hela den arbetsrättsliga lagstiftningen. Strävan är att minska särregleringen för den statliga sektorn, vilket den nya LOA från 1994 är ett uttryck för. Detta skulle knappast stå i strid med fackutskottsprincipen, eftersom den arbetsrättsliga lagstiftningen i allmänhet inte har några omedelbara budgeteffekter.

Beredningsområdet arbetsrätt, som även fortsättningsvis är avsett att höra till arbetsmarknadsutskottet, skulle mycket väl kunna anses inbegripa även den arbetsrättsliga speciallagstiftningen för staten. Den ordning som nu förordas bör därför anses svara även mot den nya lydelse av tilläggsbestämmelse 4.6.15 som regeringen föreslår.

När det däremot gäller de mer policybetonade delarna av den statliga personalpolitiken är det arbetsmarknadsutskottets uppfattning att dessa på ett tydligare sätt är en del av politikområdet. Med det syfte som ligger bakom förslagen i propositionen är det svårare att hävda att dessa frågor alltjämt bör hänföras till arbetsmarknadsutskottet. Gränsen mellan de olika beredningsområdena är emellertid inte skarp och tydlig och kan knappast heller vara det. Det kan inte uteslutas att i ett särskilt fall en viss policyfråga bör anses hänförlig till något av arbetsmarknadsutskottets beredningsområden, t.ex. arbetsrätt eller jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet.

Sammanfattningsvis har arbetsmarknadsutskottet ingen erinran mot att beredningsområdet statlig personalpolitik, med den avgränsning som beskrivits ovan, förs över till finansutskottet och att riksdagsordningen ändras i enlighet med det. Arbetsmarknadsutskottet bör dock även fortsättningsvis ha ansvar för arbetsrätten på det statliga området.

Avslutningsvis vill arbetsmarknadsutskottet understryka att det naturligtvis är en gemensam angelägenhet för regering och riksdag att statsbudgetens indelning i utgiftsområden är adekvat. De fortlöpande förändringar av riksdagsordningen som detta kan föranleda bör dock aktualiseras genom direkta kontakter mellan regering och riksdagsstyrelse.

Stockholm den 15 maj 2001

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Hans Andersson (v), Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Björn Kaaling (s), Martin Nilsson (s), Stefan Attefall (kd), Laila Bjurling (s), Patrik Norinder (m), Kristina Zakrisson (s), Camilla Sköld Jansson (v), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Anders Karlsson (s), Henrik Westman (m) och Birger Schlaug (mp).